

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEK PUBLICZNYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W 2016 R.

9. ZAKOŃCZENIE

Biblioteki publiczne województwa śląskiego w 2016 roku, obok wielu osiągnięć związanych z promocją i krzewieniem czytelnictwa, działalnością edukacyjną i informacyjną, doświadczyły nie mało problemów, które utrudniały lub hamowały realizację założonych planów. Do największych utrudnień należały: zbyt niskie dotacje organizatora przekazywane na potrzeby instytucji, braki kadrowe oraz niewystarczająca powierzchnia lokali bibliotecznych.

Stan sieci bibliotecznej na koniec 2016 roku **zmniejszył się o 3 filie biblioteczne**. Na koniec roku sprawozdawczego funkcjonowało 789 placówek bibliotecznych. Cztery gminy (Lipie, Mierzęcice, Nędza, Kobiór) podjęły uchwały o zamiarze połączenia biblioteki z inną instytucją kultury. Biblioteka Śląska w Katowicach oraz Krajowa Rada Biblioteczna negatywnie zaopiniowały uchwały intencyjne.

W 2016 r. ogólna liczba zarejestrowanych czytelników wyniosła 782 658, to mniej o 12 723 użytkowników w zestawieniu z rokiem poprzednim. Największy spadek podobnie jak w roku 2015 odnotowano wśród użytkowników w wieku 16-24 lata – o 10 569 osób.

W 2016 roku w księgozbiorach śląskich bibliotek publicznych przybyło ogółem 569 398 woluminów. W ramach zakupu ze środków samorządowych zakupiono do zbiorów bibliotecznych 242 017 woluminów książek o wartości 5 202 909 zł, 259 woluminów czasopism oprawnych oraz zbiorów audiowizualnych 19 333 jednostki o wartości 439 167 zł, w tym 13 923 jednostki książki mówionej o łącznej wartości 264 946 zł.

Dotacje Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozwoliły pozyskać 156 579 woluminów książek o wartości 3 260 480 zł, 4 905 jednostek zbiorów nieelektronicznych za kwotę 90 871 zł, w tym 4 905 jednostek książki mówionej za 90 872 zł. W ramach darów i wymiany biblioteki pozyskały 153 725 woluminów książek (wartość 2 539 105 zł), 22 243 jednostki pozostałych zbiorów nieelektronicznych (140 141 zł), w tym 3 682 jednostki książki mówionej (wartość 61 901 zł).

Biblioteki publiczne w woj. śląskim w 2016 roku prenumerowały ogółem 6 849 tytułów czasopism o wartości 1 043 634 zł. W porównaniu do roku poprzedniego zamówiono o 81 tytułów czasopism więcej (6 768 tytułów w 2015 r.). Analiza formularzy K-03 wskazała również liczbę tytułów czasopism bieżących w naszym województwie wynoszącą 14 702 tytuły. Liczba ta ujmuje całościowo wpływy czasopism pochodzących z zakupu, darów oraz wymiany z innymi księżnicami.

W 2016 r. czasopism nie prenumerowało 16 bibliotek. Były to biblioteki gminne w: Dąbrowie Zielonej, Irządzach, Istebnej, Janowie, Kobiórze, Koszarawie, Łękawicy, Mykanowie, Olsztynie, Pietrowicach Wielkich, Rajczy, Starczy, Ślemieniu, Włodowicach, oraz miejsko-gminne: w Czerwionce-Leszczynach i Szczekocinach. Brak prenumeraty jest konsekwencją niskiego budżetu przyznawanego bibliotece przez władze samorządowe. Placówki stają przed koniecznością rezygnacji z zakupu czasopism na korzyść książek.

Środki w ramach budżetów obywatelskich

Sukcesem wielu bibliotek w roku sprawozdawczym była możliwość pozyskania dodatkowych funduszy w ramach budżetów obywatelskich. Już w 2014 r. społeczną decyzję o wydaniu puli budżetu zdecydowały się wprowadzić władze śląskich miast: Katowic, Bielska-Białej, Rudy Śląskiej, Rybnika, Pszczyny, Piekar Śląskich, Zabrze, Siemianowic Śląskich, Tychów, Chorzowa, Gliwic, Częstochowy i Sosnowca. Od tego momentu budżet obywatelski jest dla bibliotek szansą na wspomoczenie placówek i podniesienie ich prestiżu w lokalnej społeczności.

W 2016 r. biblioteki publiczne realizowały projekty przyjęte w 2015 r. Mieszkańcy siedmiu miast województwa śląskiego zgłosili w sumie 60 wniosków dotyczących ich pobliskich placówek bibliotecznych. Przyznana kwota wyniosła łącznie 1 483 883,30 złotych.

Dzięki otrzymanym funduszom z Programu Wieloletniego „**Biblioteka + Infrastruktura bibliotek**” 2 biblioteki naszego województwa miały szansę na adaptację budynków oraz wyposażenie swoich placówek. Powstały funkcjonalne i estetyczne lokale biblioteczne (Miasteczko Śląskie, Szczyrk).

Śląski Pegaz

W 2016 roku biblioteki nadal chętnie nadsyłały artykuły i zapowiedzi przeznaczone do opublikowania w **Śląskim Pegazie**. Serwis dostępny pod adresem www.slaskipegaz.bs.katowice.pl to platforma kierowana do wszystkich, którym bliska jest tematyka bibliotek, książek oraz działań bibliotecznych, a więc przede wszystkim do bibliotekarzy, czytelników oraz wszystkich zainteresowanych tym, co dzieje się w bibliotekach publicznych województwa śląskiego. W 2016 r. zamieszczono na platformie łącznie 832 wpisy, w tym 461 artykułów oraz 371 informacji w dziale aktualności.

Analiza wypowiedzi bibliotek zawartych w sprawozdaniach za ostatnie lata, wskazuje na osiągnięcia związane, przede wszystkim ze zmianami technologicznymi. Wśród problemów na pierwszy plan wysuwają się niedostatki lokalowe, niewystarczające budżety, a szczególnie w gminach – mała obsada kadrowa. Nie bez znaczenia staje się także to, iż dyrektorzy bibliotek coraz częściej nie mogą podejmować samodzielnych decyzji, wiele spraw rozstrzyganych jest na poziomie samorządów bez konsultacji z dyrektorami, którym narzuca się z góry decyzje zgodne z wolą organizatora biblioteki. Zatem przyjdzie się nam jeszcze zmierzyć z zagadnieniem, czy biblioteki, będące instytucjami kultury, nadal mają osobowość prawną i nadal są zarządzane przez dyrektorów.

